

Table of Contents

CHAPTER -1 TERMINOLOGY

8

BHAGVAT GITA - CHAPTER-1

श्रीपरमात्मने नमः अथ श्रीमद्भगवद्गीता

प्रथमोऽध्यायः

1. धृतराष्ट्र उवाच धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः । मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत संजय ॥१-१॥

天 回 卽 車 止 來 不 可 失 之 交 友

2 संजय उवाच दृष्ट्वा तु पाण्डवानीकं व्यूढं दुर्योधनस्तदा । आचार्यमुपसंगम्य राजा वचनमब्रवीत् ॥१-२॥

[illegible]

3 पश्यैतां पाण्डुपुत्राणामाचार्य महतीं चमूम् । व्यूढां द्रुपदपुत्रेण तव शिष्येण धीमता ॥ १-३ ॥

4 अत्र शूरा महेष्वासा भीमार्जुनसमा युधि ॥०॥ युयुधानो विराटश्च द्रुपदश्च महारथः ॥१-४॥

5 धृष्टकेतुश्चेकितानः काशिराजश्च वीर्यवान् । पुरजित्कुन्तिभोजश्च शैब्यश्च नरपुङ्गवः ॥१-५॥

$$\frac{\text{F}}{\text{A}} + \left| \frac{\text{F}}{\text{A}} \frac{\text{F}}{\text{A}} \right| + \left| \frac{\text{F}}{\text{A}} \frac{\text{F}}{\text{A}} \frac{\text{F}}{\text{A}} \right| + \left| \frac{\text{F}}{\text{A}} \frac{\text{F}}{\text{A}} \right|$$

6 युधामन्युश्च विक्रान्त उत्तमौजाश्च वीर्यवान् । सौभद्रो द्रौपदेयाश्च सर्व एव महारथाः ॥१-६॥

天 + 天 = 天

7 अस्माकं तु विशिष्टा ये तान्निबोध द्विजोत्तम । नायका मम सैन्यस्य संज्ञार्थं तान्ब्रवीमि ते ॥१-७॥

24 संजय उवाच एवमुक्तो हृषीकेशो गुडाकेशेन भारत । सेनयोरुभयोर्मध्ये स्थापयित्वा रथोत्तमम् ॥१-२४॥

२४. संजय उवाच एवमुक्तो हृषीकेशो गुडाकेशेन भारत । सेनयोरुभयोर्मध्ये स्थापयित्वा रथोत्तमम् ॥१-२४॥

24 संजय उवाच एवमुक्तो हृषीकेशो गुडाकेशेन भारत । सेनयोरुभयोर्मध्ये स्थापयित्वा रथोत्तमम् ॥१-२४॥

25 भीष्मद्रोणप्रमुखतः सर्वेषां च महीक्षिताम् । उवाच पार्थ पश्यैतान्समवेतान्कुरुनिति ॥१-२५॥

२५. भीष्मद्रोणप्रमुखतः सर्वेषां च महीक्षिताम् । उवाच पार्थ पश्यैतान्समवेतान्कुरुनिति ॥१-२५॥

25 भीष्मद्रोणप्रमुखतः सर्वेषां च महीक्षिताम् । उवाच पार्थ पश्यैतान्समवेतान्कुरुनिति ॥१-२५॥

26 तत्रापश्यत्स्थितान्पार्थः पितृनथ पितामहान् । आचार्यान्मातुलान्भ्रातृन्पुत्रान्पौत्रान्सखींस्तथा ॥१-२६॥

२६. तत्रापश्यत्स्थितान्पार्थः पितृनथ पितामहान् । आचार्यान्मातुलान्भ्रातृन्पुत्रान्पौत्रान्सखींस्तथा ॥१-२६॥

26 तत्रापश्यत्स्थितान्पार्थः पितृनथ पितामहान् । आचार्यान्मातुलान्भ्रातृन्पुत्रान्पौत्रान्सखींस्तथा ॥१-२६॥

27 श्वशुरान्सुहृदश्चैव सेनयोरुभयोरपि । तान्समीक्ष्य स कौन्तेयः सर्वान्बन्धूनवस्थितान् ॥१-२७॥

२७. श्वशुरान्सुहृदश्चैव सेनयोरुभयोरपि । तान्समीक्ष्य स कौन्तेयः सर्वान्बन्धूनवस्थितान् ॥१-२७॥

27 श्वशुरान्सुहृदश्चैव सेनयोरुभयोरपि । तान्समीक्ष्य स कौन्तेयः सर्वान्बन्धूनवस्थितान् ॥१-२७॥

28 कृपया परयाविष्टो विषीदन्निदमब्रवीत् । अर्जुन उवाच दृष्ट्वेमं स्वजनं कृष्ण युयुत्सुं समुपस्थितम् ॥१-२८॥

२८. कृपया परयाविष्टो विषीदन्निदमब्रवीत् । अर्जुन उवाच दृष्ट्वेमं स्वजनं कृष्ण युयुत्सुं समुपस्थितम् ॥१-२८॥

28 कृपया परयाविष्टो विषीदन्निदमब्रवीत् । अर्जुन उवाच दृष्ट्वेमं स्वजनं कृष्ण युयुत्सुं समुपस्थितम् ॥१-२८॥

29 सीदन्ति मम गात्राणि मुखं च परिशुष्यति । वेपथुश्च शरीरे मे रोमहर्षश्च जायते ॥१-२९॥

२९. सीदन्ति मम गात्राणि मुखं च परिशुष्यति । वेपथुश्च शरीरे मे रोमहर्षश्च जायते ॥१-२९॥

29 सीदन्ति मम गात्राणि मुखं च परिशुष्यति । वेपथुश्च शरीरे मे रोमहर्षश्च जायते ॥१-२९॥

30 गाण्डीवं संसते हस्तात्त्वक्चैव परिदह्यते । न च शक्नोम्यवस्थातुं भ्रमतीव च मे मनः ॥१-३०॥

३०. गाण्डीवं संसते हस्तात्त्वक्चैव परिदह्यते । न च शक्नोम्यवस्थातुं भ्रमतीव च मे मनः ॥१-३०॥

30 गाण्डीवं संसते हस्तात्त्वक्चैव परिदह्यते । न च शक्नोम्यवस्थातुं भ्रमतीव च मे मनः ॥१-३०॥

31 निमित्तानि च पश्यामि विपरीतानि केशव । न च श्रेयोऽनुपश्यामि हत्वा स्वजनमाहवे ॥१-३१॥

३१. निमित्तानि च पश्यामि विपरीतानि केशव । न च श्रेयोऽनुपश्यामि हत्वा स्वजनमाहवे ॥१-३१॥

31 निमित्तानि च पश्यामि विपरीतानि केशव । न च श्रेयोऽनुपश्यामि हत्वा स्वजनमाहवे ॥१-३१॥

32 न काङ्क्षे विजयं कृष्ण न च राज्यं सुखानि च । किं नो राज्येन गोविन्द किं भोगैर्जीवितेन वा ॥१-३२॥

३२. न काङ्क्षे विजयं कृष्ण न च राज्यं सुखानि च । किं नो राज्येन गोविन्द किं भोगैर्जीवितेन वा ॥१-३२॥

32 न काङ्क्षे विजयं कृष्ण न च राज्यं सुखानि च । किं नो राज्येन गोविन्द किं भोगैर्जीवितेन वा ॥१-३२॥

अयनेषु			
अर्जुन	king arjun		
अश्वत्थामा	king ashwatthama		
अस्माकं			
अहो			
आचार्यमुपसंगम्य	guru		
आचार्याः	guru		
आचार्यान्मातुलान्भ्रातृन्पुत्रान्पौत्रान्सखींस्तथा	teacher,brothers,sons		
इमेऽवस्थिता			
उत्तमौजाश्च	uttamauja		
उत्सन्नकुलधर्माणां			
उत्साद्यन्ते			
उपाविशत्	sit		
उवाच	spoke		
एतान्न			
एतेऽत्र			
एव			
एवमुक्तो	spoke		
एवमुक्त्वाऽर्जुनः	spoke arjuna		
कथं	how		
कर्णश्च	and karna		
कर्तुं	did		
का			
काङ्क्षितं	desire		
काङ्क्षे	desire		
काशिराजश्च	kashiraja		
काश्यश्च	kashya		
किं	what		
किमकुर्वत	what - done		
कुन्तीपुत्रो	kunti son		
कुरुक्षेत्रे	kurukshetra		
कुरुवृद्धः	elder of kuru		
कुलं	caste		
कुलक्षयकृतं	caste		
कुलक्षये	caste		
कुलघ्नानां	caste		
कुलधर्माः	caste		
कुलधर्माश्च	caste		
कुलस्त्रियः	caste		
कुलस्य	caste		
कृत्स्नमधर्मोऽभिभवत्युत	caste		
कृपया			
कृपश्च			
कृष्ण	krishna		
केशव			
कैर्मया			

कौन्तेयः			
क्षेमतरं			
गाण्डीवं			
गात्राणि			
गुडाकेशेन			
गोविन्द			
घोषो			
घ्नतोऽपि			
च			
चापं			
चैव			
जनार्दन			
जातिधर्माः			
जायते			
ज्ञेयमस्माभिः			
त			
ततः			
तत्रापश्यत्स्थितान्पार्थः			
तदस्माकं			
तदा			
तस्मान्नार्हा			
तस्य			
तान्निबोध			
तान्ब्रवीमि			
तान्समीक्ष्य			
तु			
तुमुलो			
ते			
त्यक्तजीविताः			
त्रैलोक्यराज्यस्य			
त्विदमेतेषां			
दध्मौ			
दिव्यौ			
दुर्बुद्धेर्युद्धे			
दुर्योधनस्तदा			
दुष्टासु			
दृष्ट्वा			
दृष्ट्वेमं			
देवदत्तं			
दोषं			
दोषैरेतैः			
द्वुपदश्च			
द्वुपदो			
द्रौपदेयाश्च			
द्विजोत्तम			
धनञ्जयः			

धनानि			
धनुरुद्यम्य			
धर्मक्षेत्रे			
धर्मे			
धार्तराष्ट्रस्य			
धार्तराष्ट्रा			
धार्तराष्ट्राणां			
धार्तराष्ट्रान्कपिध्वजः			
धार्तराष्ट्रान्नः			
धार्तराष्ट्रान्स्वबान्धवान्			
धृतराष्ट्र			
धृष्टकेतुश्चेकितानः			
धृष्टद्युम्नो			
न			
नकुलः			
नभश्च			
नरकायैव			
नरकेऽनियतं			
नरपुङ्गवः			
नष्टे			
नानाशस्त्रप्रहरणाः			
नायका			
निमित्तानि			
निहत्य			
नु			
नो			
पणवानकगोमुखाः			
पतन्ति			
परमेष्व्वासः			
परयाविष्टो			
परिदह्यते			
परिशुष्यति			
पर्याप्तं			
पश्यन्ति			
पश्यामि			
पश्यैतां			
पश्यैतान्समवेतान्कुरूनिति			
पाञ्चजन्यं			
पाण्डवः			
पाण्डवश्चैव			
पाण्डवानीकं			
पाण्डवाश्चैव			
पातकम्			
पापमेवाश्रयेदस्मान्हृत्वेतानाततायिनः			
पापादस्मान्निवर्तितुम्			
पार्थ			

पितरः			
पितरो			
पितामहः			
पितामहाः			
पितामहान्			
पितृनथ			
पुत्रास्तथैव			
पुरुजित्कुन्तिभोजश्च			
पृथक्पृथक्			
पृथिवी			
पृथिवीपते			
पौण्ड्रं			
पौत्राः			
प्रणश्यन्ति			
प्रतापवान्			
प्रदध्मतुः			
प्रदुष्यन्ति			
प्रपश्यद्भिर्जनार्दन			
प्रवृत्ते			
प्राणांस्त्यक्त्वा			
प्रियचिकीर्षवः			
प्रीतिः			
बत			
बलं			
बहवः			
भवतीत्यनुशुश्रुम			
भवन्तः			
भवान्भीष्मश्च			
भवेत्			
भारत			
भीमकर्मा			
भीमाभिरक्षितम्			
भीमार्जुनसमा			
भीष्मद्रोणप्रमुखतः			
भीष्ममेवाभिरक्षन्तु			
भीष्माभिरक्षितम्			
भेर्यश्च			
भोगाः			
भोगैर्जीवितेन			
भ्रमतीव			
मदर्थे			
मधुसूदन			
मनः			
मनुष्याणां			
मम			
महति			

महत्पापं			
महाबाहुः			
महारथः			
महारथः॥			
महारथाः			
महाशङ्खं			
महीकृते			
महीक्षिताम्			
महीपते			
महेष्वासा			
मातुलाः			
माधव			
माधवः			
मामकाः			
मामप्रतीकारमशस्त्रं			
मित्रद्रोहे			
मुखं			
मे			
मेऽच्युत			
य			
यथाभागमवस्थिताः			
यदि			
यद्यप्येते			
यद्राज्यसुखलोभेन			
यावदेतान्निरिक्षेऽहं			
युद्धविशारदाः॥०॥			
युद्धे			
युधामन्युश्च			
युधि			
युधिष्ठिरः			
युयुत्सवः			
युयुत्सुं			
युयुधानो			
ये			
येषामर्थे			
योत्स्यमानानवेक्षेऽहं			
योद्धव्यमस्मिन्			
योद्धुकामानवस्थितान्			
रणसमुद्यमे			
रणे			
रथं			
रथोत्तमम्			
रथोपस्थ			
राजा			
राज्यं			
राज्येन			

रोमहर्षश्च			
लुप्तपिण्डोदकक्रियाः			
लोभोपहतचेतसः			
वचनमब्रवीत्			
वयं			
वयम्			
वर्णसंकरः			
वर्णसंकरकारकैः			
वा			
वाक्यमिदमाह			
वार्ष्णेय			
वासो			
विकर्णश्च			
विक्रान्त			
विजयं			
विनद्योच्चैः			
विपरीतानि			
विराटश्च			
विशिष्टा			
विषीदन्निदमब्रवीत्			
विसृज्य			
वीर्यवान्			
वृकोदरः			
वेपथुश्च			
व्यदारयत्			
व्यनुनादयन्			
व्यवसिता			
व्यवस्थितान्दृष्ट्वा			
शक्नोम्यवस्थातुं			
शङ्खं			
शङ्खान्दध्मुः			
शङ्खाश्च			
शङ्खौ			
शब्दस्तुमुलोऽभवत्			
शरीरे			
शस्त्रपाणयः			
शस्त्रसंपाते			
शाश्वताः			
शिखण्डी			
शूरा			
शैव्यश्च			
शोकसंविग्नमानसः			
श्यालाः			
श्रेयोऽनुपश्यामि			
श्वशुराः			
श्वशुरान्सुहृदश्चैव			

श्वेतैर्हयैर्युक्ते			
स			
संकरो			
संख्ये			
संजनयन्हर्ष			
संजय			
संजयः			
संज्ञार्थ			
संबन्धिनस्तथा			
सनातनाः			
समवेता			
समागताः			
समितिजयः			
समुपस्थितम्			
सर्व			
सर्वशः			
सर्वान्वन्धूनवस्थितान्			
सर्वे			
सर्वेषां			
सर्वेषु			
सशरं			
सह			
सहदेवश्च			
सहसैवाभ्यहन्यन्त			
सात्यकिश्चापराजितः			
सिंहनादं			
सीदन्ति			
सुखानि			
सुखिनः			
सुघोषमणिपुष्पकौ			
सेनयोरुभयोरपि			
सेनयोरुभयोर्मध्ये			
सैन्यस्य			
सौभद्रश्च			
सौभद्रो			
सौमदत्तिस्तथैव			
स्त्रीषु			
स्थापय			
स्थापयित्वा			
स्थितौ			
स्यन्दने			
स्याज्जनार्दन			
स्याम			
स्रंसते			
स्वजनं			
स्वजनमाहवे			

स्वजनमुद्यताः			
हत्वा			
हन्तुं			
हन्तुमिच्छामि			
हन्युस्तन्मे			
हस्तात्त्वक्चैव			
हि			
हृदयानि			
हृषीकेशं			
हृषीकेशो			
हेतोः			

From:

<https://mail.mantrakshar.co.in/> - Kshtrgyn

Permanent link:

<https://mail.mantrakshar.co.in/doku.php/bhagvatgita/chapter-1>Last update: **2022/01/14 09:17**